

Sygn. akt V KK 364/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Edyta Demiańczuk-Komoń

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie **B.R.**

skazanego z art. 178a § 1 kk,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 lipca 2019 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt IV Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z., wyrokiem z dnia 29 listopada 2017 r., skazał B.R. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 178a par. 4 k.k. w zw. z art. 178a par. 1 k.k., polegające na kierowaniu w stanie nietrzeźwości w dniu 20 października 2016 r. w B. motorowerem marki „R.”, będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie sygn. akt II K [...] za czyn z art. 178a par. 1 k.k., „gdzie orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 (pięciu) lat”. Na podstawie art. 42 par. 3 k.k. orzeczono wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na 5 lat, zaś na podstawie art. 43a par. 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 10000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Sąd Okręgowy w L. po rozpoznaniu apelacji prokuratora i obrońcy oskarżonego, wyrokiem z dnia 13 marca 2018 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) z opisu przypisanego czynu wyeliminował ustalenie, że oskarżony został uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie sygn. akt II K [...] za czyn z art. 178a par. 1 k.k., gdzie orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat i uznał, iż dopuścił się on czynu z art. 178a par. 1 k.k., który „to czyn przyjął za podstawę skazania”;
- 2) za podstawę orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych przyjął art. 42 par. 2 k.k.;
- 3) orzeczone świadczenie pieniężne obniżył do kwoty 5000 zł.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł - na podstawie art. 521 par. 1 k.p.k. - Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść skazanego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenia art. 178a par. 4 k.k., polegające na zmianie wyroku Sądu pierwszej instancji poprzez wyeliminowanie z opisu czynu ustalenia, iż oskarżony był uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie sygn. akt II K [...] za czyn z art. 178a par. 1 k.k. oraz wyeliminowanie z podstawy skazania art. 178a par. 4 k.k. i wskazanie, jako podstawy wymiaru kary art. 178a

par. 1 k.k., w wyniku ustalenia, że w dacie orzekania przez sądy obu instancji nastąpiło zatarcie skazania w powołanej powyżej sprawie, podczas gdy – czego Sąd odwoławczy nie wziął pod uwagę – dyspozycja przepisu art. 178a par. 4 k.k. przewiduje wyczerpanie znamion tego przestępstwa również – jak w niniejszej sprawie – w sytuacji, gdy sprawca czynu stypizowanego w art. 178a par. 1 k.k. dopuścił się go w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Z przedstawionego w kasacji (znajdującego potwierdzenie w aktach sprawy) przebiegu postępowania wynika, że B.R., przed popełnieniem obecnie zarzucanego mu czynu, został - wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 8 lutego 2012 r., sygn. akt II K [...] – skazany za przestępstwo z art. 178a par. 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby; na podstawie art. 42 par. 2 k.k. orzeczono wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na 5 lat.

Rozpoznając apelację prokuratora, Sąd odwoławczy stwierdził, że skoro w okresie próby i w ciągu dalszych 6 miesięcy, tj. do dnia 9 sierpnia 2017 r. nie zarządzono wobec oskarżonego wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności, to skazanie powołanym powyżej wyrokiem nie dawało i nie daje „jakichkolwiek podstaw do zarzucenia i przypisania mu popełnienia czynu karalnego określonego dyspozycją art. 178a par. 4 k.k. w zw. z art. 178a par. 1 k.k.”. W związku z tym, Sąd Rejonowy w Z. wyrokując w dniu 29 listopada 2017 r., „nie miał żadnych podstaw do przypisania oskarżonemu B.R. czynu karalnego określonego dyspozycją art. 178a par. 4 k.k. (...), albowiem działania i zachowania w/w oskarżonego w tej sprawie wyczerpywały jedynie dyspozycję czynu karalnego określonego w art. 178a par. 1 k.k.” (s. 2 uzasadnienia).

U podstaw zmiany zaskarżonego wyroku legło więc ustalenie, że w dacie orzekania w pierwszej instancji doszło do zatarcia z mocy prawa skazania

za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w sprawie sygn. akt II K [...] Sądu Rejonowego w Z.. Nastąpiło to w dniu 16 sierpnia 2016 r. (5 lat próby i dalsze 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku, tj. od dnia 16 lutego 2012 r.).

Rację ma skarżący, że tak rozumiane stanowisko Sądu odwoławczego jest błędne. Natomiast kasacja w zakresie, w jakim zarzuca rażące naruszenie art. 178a par. 4 k.k., poprzez wyeliminowanie tego przepisu z podstawy prawnej skazania oskarżonego i przyjęcie za podstawę skazania i wymiaru kary art. 178a par. 1 k.k., okazała się zasadna.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z treścią przepisu art. 178a par. 4 k.k. przewidzianą w nim karę ponosi ten sprawca czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., który był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, i ten sprawca, który wymienionego czynu z art. 178a § 1 k.k. dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. Dyspozycja przepisu art. 178a § 4 k.k. zawiera bowiem dwa różniące się rozwiązania normatywne: z jednej strony instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary (specyficzna recydywa w zakresie przestępstw komunikacyjnych), z drugiej zaś kwalifikowany typ czynu zabronionego (popełnienie opisanego w nim czynu w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w związku ze skazaniem za przestępstwo) – (por. postanowienia SN z dni: 19 stycznia 2012 r., I KZP 22/11; 21 sierpnia 2012 r. IV KK 59/12).

Nie wchodząc w szczegóły, stwierdzić w związku z tym należy, że przeszkodą do przyjęcia wobec sprawcy, któremu zarzucono prowadzenie w stanie nietrzeźwości pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, surowszej odpowiedzialności z art. 178a § 4 k.k. jest fakt zatarcia z mocy prawa skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., również wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Natomiast nie stanowi przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k.

zatarcie w dacie wyrokowania skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178a § 1 k.k. został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu (por. postanowienie SN z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12).

Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Jak bowiem wskazano na wstępie, wprawdzie w dacie orzekania w pierwszej instancji (w dniu 29 listopada 2017 r.) doszło do zatarcia skazania za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w sprawie sygn. akt II K [...] Sądu Rejonowego w Z., lecz – co uszło uwagi - Sądu Okręgowego w L., w czasie popełnienia przez oskarżonego zarzucanego czynu, a więc kierowania w dniu 20 października 2016 r. w stanie nietrzeźwości motorowerem w ruchu lądowym, wciąż obowiązywał pięcioletni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, orzeczony wymienionym wyżej wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 8 lutego 2012 r. Skoro tak, to Sąd ten błędnie interpretując przepis art. 178a § 4 k.k., niesłusznie przyjął, że oskarżony popełnił wyłącznie czyn z art. 178a § 1 k.k., podczas gdy jego zachowanie należało oceniać tak – jak uczynił to Sąd pierwszej instancji - a więc jako wyczerpujący znamiona z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a par. 1 k.k.

Stwierdzone uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, jako że zastosowanie właściwego przepisu do prawidłowo ustalonego w sprawie stanu faktycznego wiązało się po pierwsze, z możliwością wymierzenia oskarżonemu surowszej kary, czego domagał się prokurator w wywiedzionej na niekorzyść apelacji, po drugie z obowiązkiem orzeczenia świadczenia pieniężnego w wysokości co najmniej 10000 zł (art. 43a § 2 k.k.) i po trzecie, orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (art. 43 § 3 k.k.).

Rozważywszy powyższe, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd ten, kierując się przedstawionymi powyżej uwagami (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k.), na nowo rozpozna wniesione apelacje.

Dlatego orzeczono, jak w wyroku.

